
UDDANNELSE **2**

Europass	2
Konklusioner fra DER's forårstopmøde	2
"Mobilising the brainpower of Europe"	4
Uddannelsesudvalgets behandling af forslaget til Servicedirektiv	5

BESKÆFTIGELSE **8**

Den endelige rapport om Arbejdstidsdirektivet	8
Servicedirektivet og Parlamentets første del-rapport	11

KORTE MEDDELELSER **16**

EU bookshop	16
Det Europæiske Rumforskningsagentur	16

UDDANNELSE

Europass

ETUCE har udarbejdet en informationsbrochure om Europass "ETUCE factsheet on Europass" – *a single European framework for the transparency of qualifications and competences*.

Informationsbrochuren bidrager med relevant og detaljeret information om Europass og beskriver de fem dokumenter, der er indeholdt i Europass-mappen:

- Europass-cv'et
- Europass-mobilitetsbeviset (ophold i udlandet i uddannelsesøjemed)
- Europass-tillægget til eksamensbeviser (uddannelse på en videregående uddannelsesinstitution)
- Europass-sprogmappen (sprogkundskaber)
- Europass-tillægget til erhvervsuddannelsesbeviser (erhvervsuddannelser)

Intentionen med "Europass" er at fremme mobiliteten i Europa og bidrage til en forbedring af kvaliteten af uddannelse i Europa. Europass kan benyttes af borgere i 32 lande inden for de videregående uddannelser og erhvervsuddannelserne og målsætningen er, at tre millioner borgere skal have benyttet tilbuddet om Europass inden 2010. ETUCE opfordrer alle lærerorganisationer til at deltage aktivt i implementeringen af Europass på nationalt niveau. Herunder at skabe kontakt til de nationale Europass centre, der skal koordinere processen på nationalt niveau. ETUCE's opfordring skal ses på baggrund af den lave mobilitet, blandt både lærere og studerende i Europa. ETUCE vurderer, at Europass kan tjene som instrument, der kan bidrage til at styrke mobiliteten blandt lærerstuderende og færdiguddannede lærere, da de får bedre mulighed for at dokumentere deres kvalifikationer og de kompetencer, de har erhvervet i udlandet.

Informationsbrochuren (engelsk version) kan downloades fra ETUCE's hjemmeside:

http://www.etuce.homestead.com/publications2005/Factsheet_Europass.pdf og derudover kan der læses mere om Europass på Cedefops hjemmeside, hvor hele eller dele af "Europass-mappen" kan downloades: http://europass.cedefop.eu.int/europass/preview.action?locale_id=1

Konklusioner fra DER's forårstopmøde

Uddannelse

Da stats- og regeringslederne mødtes i Bruxelles den 22.-23. marts 2005 var midtvejsevalueringen af Lissabon-strategien et af de store emner på dagsordenen. Kommissionens forslag til midtvejsevaluering blev diskuteret på mødet, og der var bred enighed om, at en relancering af Lissabon-strategien med fokus på vækst og beskæftigelse er nødvendig. Kommissionens forslag blev diskuteret i Europa-Parlamentet forud for topmødet, hvor det skabte stor debat, idet venstrefløjen påpegede at Kommissionens midtvejsevaluering mangler den sociale og miljømæssige dimension. Europa-Parlamentet endte dog med at stemme for Kommissionens midtvejsevaluering¹. På DER's forårstopmøde blev det pointeret, at et af redskaberne til at nå målene i Lissabon-

---

¹ Se også forrige EUupdate nr.2/2005

strategien er at investere i viden, innovation og humankapital. Medlemslandene skal generelt højne uddannelsesniveaut samt formindske antallet af "early school leavers", som det også anbefales i "Uddannelse 2010".

Livslang læring er et andet vigtigt indsatspunkt. Det er afgørende, at alle, dog med ekstra fokus på de lavt uddannede, får mulighed for løbende at erhverve sig nye kompetencer og kvalifikationer, der kan give dem bedre muligheder for tilknytning til arbejdsmarkedet. Det fremgår af konklusionerne fra mødet, at Kommissionen snart offentliggør et program, som omhandler livslang læring og de emner, der relaterer sig hertil.

Derudover blev det endnu engang slået fast, at EU-landene skal investere 3 % af BNP i forskning og udvikling. Det fremgår dog ikke tydeligt, hvordan fordelingen mellem offentlig og privat investering skal være - "tilstrækkelig" er ordet, der benyttes i Formandskabets konklusioner. Det er op til det enkelte medlemsland at definere målsætningen for fordelingen.

Mobilitet blev ligeledes diskuteret og stats- og regeringslederne understregede nødvendigheden af, at "Europass" bliver udbredt blandt de europæiske borgere. Der er på europæisk niveau en målsætning om, at tre millioner europæiske borgere skal benytte sig af Europass-dokumenterne inden 2010.

Der blev på mødet formuleret en målsætning om, at direktivforslaget om "Anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer"², som blev fremlagt i 2002, skal vedtages i 2005. Udvalget om det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse i Europa-Parlamentet behandler i skrivende stund direktivforslaget og er i gang med andenbehandlingen under den "Fælles beslutningsprocedure". Stefano Zappalà (italiensk kristendemokrat) er ordfører på forslaget. Ligeledes blev der på topmødet fastsat en målsætning om, at en fælles "Europæisk referenceramme for anerkendelse af kvalifikationer og kompetencer" (EQF) skal vedtages i 2006.

Forslaget om oprettelse af en europæisk ungdomspagt blev også diskuteret af stats- og regeringslederne. Sverige, Tyskland, Spanien og Frankrig har, med sidstnævnte i front, taget initiativ til etableringen af en europæisk ungdomspagt. Hensigten er kort fortalt at sætte større fokus på unge og involvere de unge mere i Lissabon-strategien, da "unges tilknytning til strategien er en forudsætning for dens succes", står der i oplægget til ungdomspagten. I konklusionerne fra topmødet står der, at DER støtter forslaget, og at ungdomspagten skal ses som et af instrumenterne til at nå Lissabon-målene.

Forslag til servicedirektiv

Kommissionens forslag til servicedirektiv blev på mødet forkastet i sin nuværende form. Der havde op til topmødet været mange diskussioner vedrørende Servicedirektivet, hvor blandt andet oprindelseslandsprincippet blev stærkt kritiseret. Stats- og regeringslederne udtalte efter mødet, at forslaget skal tage hensyn til "Den europæiske sociale model". Præsidenten for Formandskabet, Jean-Claude Juncker, udtalte således:

*"Therefore, the European Council requires that every effort is made within the framework of the current legislative procedure in order to bring about a broad consensus which will meet all the objectives I have just mentioned: opening the services market as well as respect for the European social model."*³

---

² KOM(2002)119f

³ Pressemeldelse fra Formandskabet:

<http://www.eu2005.lu/en/actualites/communiqués/2005/03/22conseurserv/index.html>

Denne melding skal dog langt fra forstås som, at Servicedirektivet er taget af dagsordenen. Stats- og regeringslederne mener, det er nødvendigt, at der åbnes for et marked for serviceydelser men under mottoet: ”Ja til liberalisering af serviceydelser, nej til social dumping. Se artiklen i denne EUpDate om den videre behandling af Servicedirektivforslaget i Europa-Parlamentet.

”Mobilising the brainpower of Europe”

Kommissionen vedtog den 20. april 2005 en meddelelse med titlen ”*Mobilisering af Europas intellektuelle ressourcer – hvordan universiteternes bidrag til Lissabon-strategien kan maksimeres*”. Meddelelsen ledsages af et arbejdsdokument fra Kommissionen, der omhandler de europæiske videregående uddannelser i et globalt perspektiv, og går under titlen ”*Universiteternes rolle i det europæiske vidensamfund*”.

I pressemeddelelsen til Kommissionens meddelelse står der, ”... at de europæiske videregående uddannelsesinstitutioner præges af alvorlige svagheder sammenlignet med tilsvarende institutioner i de konkurrerende lande – især USA.”⁴ Kommissionen giver dog i samme åndedrag udtryk for, at de europæiske universiteters gennemsnitlige kvalitet er ret god, men deres fulde potentiale bliver ikke udnyttet til at fremme den økonomiske vækst, social samhørighed og skabe flere og bedre job. Med andre ord skal der iværksættes initiativer, som kan gøre universiteterne i stand til at ”maksimere deres bidrag” til Lissabon-strategien.

Det påpeges i meddelelsen, at kun 21 % af EU’s befolkning i den erhvervsaktive alder opnår en videregående uddannelse og tendensen i EU er, at tilgangen til de videregående uddannelser er ved at lægge sig fast på et forholdsvist lavt niveau. Derudover peges der på finansieringen af de videregående uddannelser som en forklaring på de manglende resultater inden for bl.a. forskning. EU-landene bruger i gennemsnit kun 1,1 % af deres BNP på videregående uddannelser, som i sammenligning med Canada (2,5 %) og USA (2,7 %) er betydeligt mindre. Hvis EU skal op på samme investeringsniveau som USA, skal der investeres yderligere 150 mia. € årligt.

I Kommissionens henvendelse nævnes tre områder, hvor der er behov for reformer af de europæiske universiteter:

- 1) Deres kvalitet skal forbedres, og de skal gøres mere attraktive
- 2) Deres forvaltning og systemer skal forbedres
- 3) De skal modtage finansiering fra flere forskellige kilder (med eller uden væsentlige bidrag fra de studerende)

Kommissionen opfordrer på baggrund af meddelelsen ”*Rådet til at vedtage en resolution, for at støtte anbefalingen om en ny type partnerskab mellem offentlige myndigheder og universiteterne og om tilstrækkelige investeringer i videregående uddannelser.*”⁵ Denne formulering kunne ses som en åbning for større privat investering i de videregående uddannelser.

---

⁴ Pressemeddelelse fra Kommissionen:

<http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/445&format=HTML&aged=0&language=DA&guiLanguage=en>

⁵ Se ovenstående link

Læs meddelelsen fra Kommissionen her:

http://europa.eu.int/comm/education/policies/2010/doc/comuniv2005_da.pdf

Læs Kommissionens medfølgende arbejdsdokument ”Universiteternes rolle i det europæiske vidensamfund” her:

http://europa.eu.int/comm/education/policies/2010/doc/workuniversity2005_en.pdf

---

Uddannelsesudvalgets behandling af forslaget til Servicedirektiv

Kultur- og Uddannelsesudvalget fortsatte diskussionen af Kommissionens forslag til Servicedirektiv på deres udvalgs møde i Parlamentet den 21. april 2005. Til Kultur- og Uddannelsesudvalget forrige møde den 14. marts 2005 havde udvalgets rådgivende ordfører, den franske kristendemokrat (EPP) Marie-Hélène Descamps, udarbejdet et udkast til udtalelse, som indeholder en række ændringsforslag. Udvalget fokuserer meget på audiovisuelle og kulturelle tjenesteydelser, men uddannelsesområdet inddrages også.

Til mødet den 21. april havde Descamps valgt at omformulere sit oprindelige ændringsforslag⁶ vedrørende hvilke områder og tjenesteydelser, der er dækket af direktivet i de tilfælde, hvor staten udfører tjenesteydelser uden økonomisk modydelse. Oprindeligt stod der:

”Betalingkriteriet er ikke opfyldt i forbindelse med de former for virksomhed, staten udfører uden økonomisk modydelse som led i sine opgaver på det sociale, kulturelle, uddannelsesmæssige område, såsom undervisning inden for rammerne af det nationale uddannelsessystem ved både offentlige og private undervisningsinstitutioner”⁷

Descamps havde valgt at omformulere dette ændringsforslag, så det nu lyder:

”Betalingkriteriet er ikke opfyldt i forbindelse med de former for virksomhed, staten udfører uden økonomisk modydelse som led i sine opgaver på det sociale, kulturelle, uddannelsesmæssige område, såsom kurser⁸, der formidles som en del af den obligatoriske undervisning i såvel private som offentlige undervisningsinstitutioner”⁹

Denne formulering om ”obligatorisk undervisning” er set fra DLI’s, og ETUCE’s, synspunkt ikke særlig hensigtsmæssig, da den skaber endnu større uklarhed om hvilke dele af uddannelsessystemet, hermed er undtaget fra Servicedirektivet. Flere parlamentarikere påpegede på mødet, at det er forskelligt fra land til land, hvilken undervisning der betegnes som ”obligatorisk”.

Derudover havde andre parlamentarikere fra Kultur- og Uddannelsesudvalget indgivet ændringsforslag, som skulle til afstemning på mødet. Af relevante ændringsforslag på uddannelsesområdet, der blev vedtaget, var der følgende to fra Ignasi Guardans Cambó, medlem af den liberale gruppe:

---

⁶ Se forrige EUupdate nr.2/2005

⁷ PE 353.526v02-00, Udkast til udtalelse vedrørende Servicedirektivet, ændringsforslag 7, betragtning 16, s.10

⁸ Med ordet ”kurser” skal der ifølge DLI forstås ”undervisningsforløb”.

⁹ PE 355.715v02-00, Udkast til betænkning vedrørende Servicedirektivet, ændringsforslag 31, betragtning 16, s.8

”Oprindelseslandsprincippet bør ikke finde anvendelse inden for universitetsuddannelse, da dette vil fratage det land, hvor undervisningen formidles, enhver kontrol over denne på et område, der fortsat henhører under medlemsstaternes kompetence.”¹⁰
(Ændringsforslag 34, Ignasi Guardans Cambó, medlem af den liberale gruppe)

Som begrundelse for dette ændringsforslag står der:

”Det er nødvendigt at sikre kvaliteten af universitetsuddannelsen og sikre værtslandet mulighed for at kontrollere, om tjenesteyderen overholder lovgivningen i oprindelseslandsprincippet, da sidstnævnte ikke vil have nogen særlig stor tilskyndelse til gennemføre en sådan kontrol og støder på indlysende problemer i forbindelse hermed.”¹¹

Cambó fik et ændringsforslag (54) mere igennem, som umiddelbart ligner det foregående meget, da han helt eksplicit vil have, at *”Højere uddannelse”* ikke omfattes af oprindelseslandsprincippet. Ændringsforslagene relaterer til to forskellige passager i direktivforslaget, og er derfor skrevet i forskellig kontekst. I den efterfølgende begrundelse til ændringsforslaget står der:

”Når oprindelseslandsprincippet anvendes, vil værtslandet for et universitet ikke have nogen kontrol over de universitetskurser, der udbydes inden for dets egne grænser på et område, der henhører under den nationale kompetence. Desuden bør de studerendes rettigheder beskyttes. Når de først er registreret, vil det være meget vanskeligt for dem at skifte til en anden ”tjenesteyder”, hvis tjenesteydelsen er af dårlig kvalitet.”¹²

Selvom de to ændringsforslag er skrevet i forskellig kontekst, ville det unægtelig gøre processen enklere, hvis det var ens formuleringer og begreber, der benyttedes i Kultur- og Uddannelsesudvalget.

Gymnasierne, handelsskolerne og erhvervsuddannelserne er ikke blevet berørt i ændringsforslagene. Hvor grundskoleniveauet, ifølge ændringsforslagene, eksplicit er undtaget fra Servicedirektivet og universitetsniveauet er undtaget fra oprindelseslandsprincippet, er mellemniveauet i uddannelsessystemerne hverken undtaget Servicedirektivet i sin helhed eller oprindelseslandsprincippet, hvilket DLI finder dybt problematisk. Spørgsmålet er, om dette kan betyde, at der lægges op til en liberalisering af denne del af uddannelsesområdet? DLI kan konstatere, at der allerede på nuværende tidspunkt findes skolekoncerner, som er interesserede i at komme ind på det danske ”erhvervsskole-marked”. I sidste måned udtalte en svensk skolekoncern, Ultra Utbildning, til Politiken¹³, at de er interesserede i at udbyde private handelsskoler i Danmark. Handelsskolerne skal fungere på samme måde som danske privatgymnasier, hvor eleverne betaler et beløb for at gå på skolen, mens de resterende udgifter dækkes af offentlig støtte, skriver Politiken. Ultra Utbildning har siden 2000 åbnet 22 skoler i Sverige med 4.700 elever og har derudover ansøgt om at åbne 16 skoler i Norge.

Kultur- og Uddannelsesudvalget har med de nævnte vedtagelser afsluttet behandlingen af Kommissionens forslag til Servicedirektiv og afleverer nu deres ændringsforslag til Udvalget for det

¹⁰ PE 355.715v02-00, *Udkast til betænkning vedrørende Servicedirektivet*, ændringsforslag 34, betragtning 43 a (ny), s.10

¹¹ PE 355.715v02-00, *Udkast til betænkning vedrørende Servicedirektivet*, s.10

¹² PE 355.715v02-00, *Udkast til betænkning vedrørende Servicedirektivet*, s. 22

¹³ Politiken den 8. april 2005 ”Skolekoncern på vej til Danmark”

Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse, som er det koordinerende udvalg på Servicedirektivforslaget.

Hvis Kultur- og Uddannelsesudvalgets formulering af ændringsforslag på uddannelsesområdet vedtages, vil det være problematisk. ETUCE har henvendt sig til medlemmerne af Udvalget om det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse med opfordring til at støtte Ordføreren Evelyn Gebhardts ændringsforslag vedrørende uddannelse i forhold til Servicedirektivet. Gebhardt skriver i sit forslag, at uddannelse eksplicit skal undtages Servicedirektivet:

“This Directive shall not apply to services which, while being commercial in nature, pursue a general interest objective and are thus subject to specific public-sector funding requirements, in particular:

- a) health and social security, and other social and welfare services;*
- b) educational and cultural services;*
- c) audiovisual services.”¹⁴*

DLI håber derfor, at det er denne formulering, der skrives ind i den endelige rapport til Kommissionen. Men inden dette kan ske, skal Gebhardt først sammenfatte en fælles rapport, som derefter skal vedtages i Parlamentet. DLI følger udviklingen af behandlingen af Servicedirektivet tæt (jf. også artikel om Servicedirektivet senere i dette nummer af EUpDate), og derudover planlægger ETUCE på europæisk niveau at tage kontakt til parlamentarikere fra Udvalget for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse og forklare problemstillingen set fra et uddannelsesmæssigt perspektiv.

---

¹⁴ PE 355.744v02, *Udkast til betænkning vedrørende Servicedirektivet – del 1* (engelsk version), ændringsforslag 2 til artikel 2, s. 7

BESKÆFTIGELSE

Den endelige rapport om Arbejdstidsdirektivet

I forbindelse med udvalgmøde i Parlamentets Udvalg om Beskæftigelse og Sociale Anliggender den 19.- 20. april blev Alejandro Cercas's rapport vedrørende arbejdstidsdirektivet vedtaget. Denne skal nu til afstemning ved den kommende Parlamentssamling den 10. – 11. maj 2005 i Strasbourg, blandt alle medlemmerne af Parlamentet.

Udvalget har været igennem et omfattende arbejde med at behandle Kommissionens forslag til en revidering af det oprindelige arbejdstidsdirektiv fra 1993, der indførte en fælles maksimal arbejdsuge på 48 timer i hele EU. Dog kunne medlemslandene søge om en såkaldt opt-out, der betyder at de undtages for denne regel. En mulighed som bl.a. Storbritannien har benyttet sig af, og som flere af de nyere medlemslande har ytret ønske om også at benytte. Ifølge det oprindelige direktiv skulle der foretages en genforhandling af arbejdstiden 10 år efter vedtagelse, hvilket bl.a. er baggrund for Kommissionens forslag til en revidering. Derudover har EF-Domstolen afsagt nogle domme vedrørende lægers arbejdstid, der betyder, at også inaktiv vagttjeneste skal betragtes som arbejdstid.

Inden Cercas's første udkast til rapporten kunne vedtages som en samlet rapport fra udvalget, blev der indgivet en række ændringsforslag til den. Dels fra Udvalget om Kvinders Rettigheder og Ligestilling og fra Udvalget om Industri, Forskning og Energi, men også fra en række medlemmer af Cercas's eget Udvalg om Beskæftigelse og Sociale Anliggender¹⁵. De mange forslag sammenskrev Cercas, og udvalget vedtog (med stemmerne 31 for og 14 imod) 25 ændringsforslag til Kommissionens forslag.¹⁶

Udvalget foreslår en række ret interessante ændringer, der afviger væsentligt fra Kommissionens forslag. De foreslår bl.a.:

- En ændring af definitionen af forholdet mellem inaktiv og aktiv arbejdstid, der især er interessant for arbejdstagere, der udfører vagttjeneste-arbejde.
- Det vanskeligere at udvide den referenceperiode, som den gennemsnitlige arbejdstid udregnes efter.
- At arbejdsgiverne skal skabe mulighed for en bedre sammenhæng mellem familie- og arbejdsliv.
- At opt-ouden helt fjernes i løbet af 3 år.

Udvalget har forslået i alt 25 ændringer¹⁷, som tager sig ud som følger:

Ændringsforslag 1 – 8 indfører nogle små ændringer til Kommissionens forslag. Der er ikke umiddelbart noget kontroversielt i disse ændringsforslag. Blandt andet indskrives Lissabonstrategien, ønsket om en højere erhvervsfrekvens blandt kvinder, og at der skal designes

---

¹⁵ PE 355.615, "Amendments 17 – 185 on the proposal ...of working time", 16. marts 2005

¹⁶ PE 353.651v02, "Udvalget for Arbejdsmarked og Sociale Anliggender samlet rapport vedrørende arbejdstid", 25. april 2005

¹⁷ PE 353.651v02, "Udvalget for Arbejdsmarked og Sociale Anliggender samlet rapport vedrørende arbejdstid", 25. april 2005, pp. 5 - 16

arbejdstidsmodeller, der tager hensyn til livslang læring. Desuden styrkes argumenterne for at fjerne opt-ouden stærkere.

Ændringsforslag 9-10 er en forbedring i forhold til Kommissionens forslag af vagttjeneste begrebet. Ifølge udvalgets forslag skal al arbejdstid (om der arbejdes eller blot står til rådighed for arbejdsgiveren) beregnes som arbejdstid, med mindre kollektive aftaler eller national lovgivning forskriver andet. Desuden defineres det klarere, hvornår en arbejdstager er ”aktiv”. Ifølge udvalgets forslag er det, når:

“..the worker cannot dispose freely of his time and has the obligation to be available at his workplace or at another workplace determined by his employer in order to take up his habitual work and/or certain activities and tasks associated with being on duty, in accordance with national laws and/or practice in the Member State concerned.”¹⁸

Ændringsforslag 11 tilføjer, som noget nyt, at det er arbejdstagerens *samlede* arbejdstid, der skal medregnes, også selvom det skal være på flere kontrakter. 48-timers bestemmelsen kan altså ikke omgås ved at indgåelse af flere kontrakter.

Udvalget har med ændringsforslag 12 indføjet en række krav, der sikrer at der tages større hensyn til at kunne skabe sammenhæng mellem familie- og arbejdsliv. Herunder skal eventuelle ændringer i arbejdsmønstret varsles på forhånd, og at arbejdstagerne selv har mulighed for at ønske ændringer i deres arbejdstid.

Det er muligt at undtage visse arbejdstagere fra fx maksimalt 48-timers arbejdsuge, hvis der er særlige træk ved deres arbejde, der gør at arbejdstiden ikke kan måles, eller arbejdstagerne selv kan fastsætte deres arbejdstid. Ændringsforslag 14 præciserer, at det kun må finde sted under hensyntagen til beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed. Desuden er det muligt at fritage personale i ledelsesfunktioner, men ”ledelsen” er i Kommissionens forslag meget bredt formuleret. Ændringsforslag 15 indsnævrer ledelsesgruppen til:

“(a) chief executive officers (or persons in comparable positions), senior managers directly subordinated to them and persons who are directly appointed by the board of directors,”¹⁹

Det vil sige, at det bliver sværere for arbejdsgiveren at omdefinere ansatte til en ledelsesfunktion, for derved at kunne undtage dem fra direktivet.

Arbejdstagernes kompenserende hviletid kunne i Kommissionens forslag vente 3 dage, mens Ministerrådet i december blev enige om, at arbejdsgiverne kunne vente 7 dage med at give kompenserende hviletid. I udvalgets ændringsforslag 16 – 18 skal hviletiden afholdes i direkte forlængelse af udført arbejde. Dog under hensyntagen til national lovgivning eller kollektive aftaler. Selvom dette sidste ”dog” kan være problematisk, må det til gengæld vurderes, at det bliver meget svært for arbejdsgiveren ikke at give arbejdstagerne hviletid i direkte forlængelse af arbejdet.

---

¹⁸ PE 353.651v02, ”Udvalget for Arbejdsmarked og Sociale Anliggender samlet rapport vedrørende arbejdstid”, 25. april 2005, p. 8

¹⁹ PE 353.651v02, ”Udvalget for Arbejdsmarked og Sociale Anliggender samlet rapport vedrørende arbejdstid”, 25. april 2005, p. 11

Muligheden for at udvide referenceperioden, over hvilken den gennemsnitlige arbejdsuge skal udregnes, fra 4 til 12 måneder er med udvalgets ændringsforslag 19 gjort væsentlig vanskeligere, da der opstilles en række betingelser, for at en udvidelse kan finde sted. Udvalget forslår artikel 19 ændret til:

“The option to derogate from Article 16 may be used to extend the reference period up to a maximum of 12 months, for objective or technical reasons, or reasons concerning the organisation of work, subject to compliance with the general principles relating to the protection of the safety and health of workers:

a) in cases where workers are covered by collective agreements or agreements between the two sides of industry as provided for in Article 18; or

b) by means of law or regulation in cases where workers are not covered by collective agreements or agreements between the two sides of industry, provided that the Member State concerned takes the necessary measures to ensure that:

- the employer informs and consults with workers and/or their representatives on the introduction of the proposed working time pattern and alterations thereto;*
- the employer takes the necessary measures to prevent and/or remedy any health and safety risks that may be related to the proposed working time pattern.”*

Det bliver derved vanskeligere for arbejdsgiveren at foretage en udvidelse uden kollektive aftaler, selvom det stadigvæk er en mulighed.

I ændringsforslag 20 forslår udvalget, at opt-out muligheden skal fjernes helt 36 måneder efter vedtagelsen af direktivet. Dette er en stramning i forhold til ændringsforslaget fra ordføreren på direktivet Alejandro Cercas, der foreslog en afskaffelse af opt-ouren pr. 1. januar 2010. Det er derfor spændende, hvorvidt dette ændringsforslag kan samle flertal, når det skal stemmes ved plenarsamlingen. Også ændringsforslag 21 vedrører opt-ouren. Arbejdsgiveren kan ved arbejdstagerens samtykke udvide arbejdstiden med mere end 48 timer, men udvalget forslår, i modsætning til Kommissionen, at dette kun må finde sted, når der er ændringer i ordretilgang, og kun over en 6-måneders periode. I ændringsforslag 24 foreslår udvalget, at de lande, der bruger opt-ouren, ikke ophører med brugen af det med det samme, men de skal til gengæld udfase den i løbet af et år.

Udvalget forslår tilføjet, i forhold til Kommissionen, nogle forbedrede forhold for familie- og arbejdsliv. Det bliver nemmere at udvide referenceperioden, men de kollektive aftaler anerkendes, så det bliver sværere at udvide uden. Definitionen af forholdet mellem aktiv og inaktiv tid skærpes med udvalgets forslag, der understreger, at vagtjeneste er arbejdstid, også selvom arbejdstageren er inaktiv.

Konsekvenserne for Danmark vil antageligt ikke direkte blive ret store, selvom direktivet selvfølgelig skal overholdes. Ligeledes vil et direktiv fra EU altid have en indirekte effekt, da der også ved de danske overenskomster selvfølgelig skæves til reglerne i de andre medlemslande. Som det danske medlem for socialdemokraterne i Parlamentet Ole Christensen skriver i sit nyhedsbrev:

”Set med danske øjne, fik vi vedtaget en paragraf, der giver medlemslandene et vist råderum til at forvalte reglerne. Forslaget vil i første omgang ikke berøre det danske arbejdsmarked, da vi har vores kollektive overenskomster, men vi fik sikret, at der netop

tages højde for traditionen i de lande, der har aftaler mellem arbejdsgivere og arbejdstagere via de kollektive overenskomster”²⁰

Alt i alt har udvalget vedtaget en række ændringsforslag, der forbedrer arbejdstagernes rettigheder i forhold til Kommissions forslag, men samtidigt tilgodeser ønsket om større fleksibilitet fra den liberale og borgerlige fløj. Når udvalgets forslag skal diskuteres ved Plenar-samlingen tirsdag den 10. maj 2005, og til afstemning onsdag den 11. maj 2005, bliver det derfor interessant at se, om der kan samles et flertal. Omkring halvdelen af Parlamentet vil formentlig stemme for, mens en stor gruppe konservative EPP’er vil stille en række ændringsforslag for at beholde Kommissionens forslag, og sikre at opt-out muligheden bevares.

Service direktivet og Parlamentets første del-rapport

På topmødet lige før påske kom der forholdsvis markante udtalelser fra de 25 regeringsledere vedrørende Service direktivet. Kommissionen blev pålagt at sikre, at den europæiske sociale model bevares. Topmødets budskab var, at EU som helhed går ind for at gøre handel med tjenesteydelser til en del af det Indre Marked, men at den europæiske sociale model skal beskyttes.²¹ Selvom det i pressen blev fremstillet som om, Service direktivet vil blive taget af bordet og skrevet radikalt om, er virkeligheden dog, at arbejdet med at lave *ændringsforslag* til Service direktivet fortsætter i Parlamentet.

Derfor fremlagde ordføreren på Service direktivet Evelyne Gebhardt på mødet i Udvalget for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse den 19. april 2005 første del af sin rapport (udkast til betænkning) med en række omfattende ændringsforslag til Kommissions forslag til Service direktivet. Bl.a. udvikler hun et nyt forslag til erstatning for oprindelseslandsprincippet, og indsnævrer antallet af sektorer, der er omfattet af direktivet.

Konklusionerne fra Rådsmødet

At Service direktivet ikke er trukket tilbage, illustreres af en pressemeddelelse fra det luxembourgske formandskab i umiddelbar forlængelse af Ministerrådsmødet:

“The directive will not be withdrawn. Only the Commission could do this. The European Council does not have the right to pass injunctions of this type to the European Commission. If the directive were withdrawn, we would give the impression that the opening of services had vanished from the European agenda. It must remain on the European agenda because the Lisbon Strategy, which speaks of growth, employment and competitiveness, requires us to open the services market.”²²

---

²⁰ Ole Christensen, ”Nyt fra beskæftigelsesudvalget – April 2005”, p.2

²¹ EUobserver.com, *EU leaders agree to protect Europe's social model* (<http://www.euobserver.com/?aid=18725>)

²² Press Release, *European Council agrees on a drafting of the directive on the opening of the services market respectful of the European social model*, (<http://www.eu2005.lu/en/actualites/communiqués/2005/03/22conseurserv/index.html>)

I selve konklusionsdokumentet fra Formandskabet er der en vag formulering, der tilsiger, at ”den europæiske model” skal tænkes ind i Servicedirektivet. Under punkt 22 i dokumentet står der følgende:

*”For at kunne fremme vækst og beskæftigelse og styrke konkurrenceevnen skal det indre marked for tjenesteydelser være fuldt funktionsdygtigt, samtidig med at den europæiske sociale model bibeholdes”.*²³

Det vil sige en formulering, der er åben for fortolkninger. Som den franske økonom Antoine Rémond i en kommentar i Le Monde spørger: ”Hvad er den europæiske sociale model?” Der findes, ifølge ham, ikke en universel europæisk model, men 25 forskellige måder at opbygge et samfund på. Derfor vurderer Rémond, at selve konklusionen fra topmødet ikke har den store værdi.²⁴

I forlængelse heraf har EPSU igen understreget, at Servicedirektivet bør trækkes helt tilbage og skrives om²⁵. I hvert fald er der fx stadigvæk så mange uklarheder om, hvad der er Tjenesteydelser af Almen Interesse (SGI) og Tjenesteydelser af Almen Økonomisk Interesse (SGEI), at spørgsmålet bør klarlægges helt, inden Servicedirektivet vedtages. Kommissæren for det Indre Marked McCreevy har ganske vist udtalt, at sundhedssektoren vil blive undtaget i direktivet, men det anser bl.a. EPSU ikke tilstrækkeligt. Den europæiske fagbevægelse finder, at det stadigvæk er nødvendigt at skabe et regelsæt, der sikrer medlemslandene ret til selv at bestemme, hvad man vil liberalisere, og hvad landene ønsker at beholde som offentlige serviceydelser.

Gebhardts nye forslag

Gebhardt har valgt en lidt utraditionel fremgangsmetode, idet hun fremlægger sin rapport i to omgange. Denne fremgangsmåde kan bruges, når der diskuteres følsomme emner. Foreløbig er det derfor kun første del af betænkningen, der er lagt frem til diskussion. Den anden del, i hvilken Gebhardt vil stille ikke mindre end 118 ændringsforslag, bliver fremlagt for Udvalget for det Indre Marked den 24. maj.

Gebhardts første rapport indeholder som nævnt to væsentlige ændringer. En bedre definition af Servicedirektivets *anvendelsesområde* og en erstatning af *oprindelseslandprincippet* med et princip om *gensidig anerkendelse*.

Anvendelsesområde

Mange af diskussionerne vedrørende Servicedirektivet er gået på, hvilke tjenesteydelser direktivet omfatter.²⁶ Gebhardt har udarbejdet en *positivliste* over hvilke sektorer der er omfattet af Servicedirektivet, og undtager blandt andet *Tjenesteydelser af Almen Interesse* (SGI). Sektorerne på positivlisten er blandt andet: ejendomshandel, reklame, energisektoren, rengøring og

²³ Topmødekonsklusioner, 23. marts 2005, p 7 (http://www.eu-oplysningen.dk/upload/application/pdf/9cf9eff8/konklusioner_da.pdf)

²⁴ Le Monde.fr, *Pourquoi la directive Bolkestein ne sera pas modifiée*, (<http://www.lemonde.fr/web/article/0,1-0,36-636779,0.html>)

²⁵ Internt E-mail fra EPSU sekretariatet, 24. april 2005.

²⁶ En diskussion DLI også har deltaget i. Især kan det syntes uklart i den konsekvensanalyse Kommissionen har fået udarbejdet. Læs mere i EUpdate nr. 2/2005 p. 16 – 18 (http://www.homestead.com/prosites-dli/files/EUpdate/2005/EUpdate_nr2.pdf).

fotofremkaldelse.²⁷ Positivlisten har også til formål at dokumentere, at der vil være en række sektorer, der påvirkes af Servicedirektivet, selvom fx SGI'er undtages helt fra direktivet.

Begrundelsen for at undtage visse sektorer er en erkendelse af, at nogle områder er specielle fra land til land. Behovet og serviceniveauet inden for fx sundhed og vandforsyning differentierer fra medlemsland til medlemsland. Problemet er, at EU ikke kan foretage en generel definition af Tjenesteydelser af Almen Interesse, da det i dag er op til medlemslandene selv. Gebhardt har dog valgt at tage udgangspunkt i Hvidbogen vedrørende SGI for hvilke SGI'er, der skal undtages. Hun har forsøgt at undtage de ydelser, alle skal have adgang til. Formuleringen lyder:

*"Ia ... som medlemsstaterne udfører som opfyldelse af deres forpligtelser over for almenvellet."*²⁸

Gebhardt påpegede i forbindelse med fremlæggelsen af sin rapport, at der er behov for at få vedtaget et rammedirektiv, der klart definerer hvilke ydelser, der kan betegnes SGI's.

Udover de ovennævnte generelle kriterier, der undtager SGI's, foreslår Gebhardt, at ydelser, der kan synes kommercielle, undtages. Dette foreslås i punkt 1c:

"Dette direktiv finder ikke anvendelse på tjenesteydelser, der er kommercielle, men som forfølger en almen interesses målsætning og derfor er underlagt særlige krav fra det offentlige, i særdeleshed:

- a) sundheds- og sociale tjenesteydelser samt andre sociale ydelser og ydelser fra velfærdsstaten*
- b) uddannelsesmæssige og kulturelle tjenesteydelser*
- c) audiovisuelle tjenesteydelser."*²⁹

Som nævnt i artiklen i denne EUpDate vedrørende "Kultur- og uddannelsesudvalgets behandling af forslag til Servicedirektiv", undtager Gebhardt hermed uddannelse helt fra direktivet i modsætning til Kultur- og Uddannelsesudvalgets indstilling.

Gensidig anerkendelse

Ifølge Gebhardt fjerner Kommissionens forslag til et oprindelseslandsprincip selvbestemmelsen for medlemslandene. Det tilsiger, at en virksomhed, der kan operere i et medlemsland, frit og uhindret kan operere i alle andre medlemslande og kun efterleve oprindelseslandets lovgivning. Gebhardts nye princip om *gensidig anerkendelse* betyder også, at virksomheder med tilladelse i et medlemsland uhindret må operere i andre medlemslande. Den generelle definition lyder:

*"En økonomisk aktør, som leverer en tjenesteydelse i en medlemsstat i overensstemmelse med dennes lovgivning, har ret til uhindret at udbyde den samme tjenesteydelse i en anden medlemsstat"*³⁰

²⁷ Den fulde liste med sektorer der er omfattet af direktivet findes i Appendiks 1A og 1B, PE 355.744v02 Gebhardts "Udkast til betænkning vedrørende Servicedirektivet – del 1"

(http://www.europarl.eu.int/comparl/imco/services_directive/050408_pr_gebhardt_da.pdf), pp. 24 - 26

²⁸ PE 355.744v02, Gebhardt, "Udkast til betænkning vedrørende Servicedirektivet – del ", ændringsforslag 2 til artikel 2, p. 6

²⁹ PE 355.744v02, Gebhardt, "Udkast til betænkning vedrørende Servicedirektivet – del 1", ændringsforslag 2 til artikel 2, p. 7

I Kommissionens forslag er det oprindelseslandet, som skal foretage al kontrollen med virksomhederne, mens Gebhardt forslår, at kontrollen skal ske i *samarbejde* mellem oprindelseslandet og mållandet. Herunder indføres det også, at mållandet kan nægte en virksomhed markedsadgang, hvis:

”...den almene interesse taler imod det, især for så vidt angår socialpolitik, forbrugerbeskyttelse, offentlig sikkerhed, folkesundhed og offentlig ro og orden,”³¹

Forskellen mellem de to principper kan være vanskelig at gennemskue, da Gebhardts princip jo også sikrer, at en virksomhed kan operere på tværs af medlemslandenes grænser. I anden del af hendes rapport vil princippet om gensidig anerkendelse derfor blive nærmere beskrevet. Det er dog generelt for princippet, at virksomheder skal tage hensyn til lovgivningen i det medlemsland, de ønsker at operere i. Dermed stilles virksomhederne fra de medlemslande, der har højere standarder ikke dårligere end konkurrenter fra andre medlemslande med lempeligere regler, og medlemslandene har mulighed for at opretholde regler vedrørende løn, forbrugerbeskyttelse, miljø, arbejdsret, arbejdsvilkår og erstatningsret.³²

Den efterfølgende diskussion i Udvalget for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse³³

Parlamentet, og dermed også Udvalget for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse, der er koordinerende udvalg på Servicedirektivet, er politisk set meget splittet. Fra konservativ, kristendemokratisk og liberal side er holdningen generelt, at Gebhardts forslag udhuler direktivet. Det åbner ikke op for den nødvendige liberalisering, der skal sikre, EU kan blive den mest konkurrencedygtige region i verden.

Som den konservative Malcolm Harbour³⁴ udtrykker det, så er det et ambitiøst forslag som Gebhardt har fremlagt, og meget svært at forstå. Ifølge Harbour vil gensidig anerkendelse gøre det vanskeligere for virksomhederne at operere i andre medlemslande og derfor en hindring for væksten. Politikerne skal ifølge Harbour opstille så få regler som muligt. Formålet med servicedirektivet er at fjerne alle de kunstige barrierer, som medlemslandene har sat op, da disse ofte kun tjener til at beskytte egne markeder. Hvis en positivliste vedtages, sikrer Parlamentet ikke, at så mange områder som muligt er dækket.

Fra liberal side påpeger Alexander Lambsdorff³⁵ at det er tankevækkende, at det er de medlemslande med høj vækst, der er positive over for Servicedirektivet, mens dem med høj arbejdsløshed er i mod. Han er enig med Gebhardt i, at det skal være mållandet, der kontrollerer, at

---

³⁰ PE 355.744, Gebhardt, *Udkast til betænkning vedrørende Servicedirektivet – del 1*, ændringsforslag 5 til artikel 16, p. 9

³¹ PE 355.744v02, Gebhardt, *Udkast til betænkning vedrørende Servicedirektivet – del 1*, ændringsforslag 5 til artikel 16, p. 9-10

³² PE 355.744, Gebhardt, *Udkast til betænkning vedrørende Servicedirektivet – del 1*, ændringsforslag 5 til artikel 16, p. 9

³³ Diskussionen blev taget i umiddelbar forlængelse af Gebhardts præsentation af hendes ”Udkast til betænkning vedrørende Servicedirektivet – del 1” på mødet i Udvalgte for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse den 19. april 2005

³⁴ Malcolm Harbour er engelsk konservativ og medlem af EPP-gruppen i Parlamentet. Desuden er han skygge-ordfører på Servicedirektivet.

³⁵ Alexander Lambsdorff er tysk liberal og medlem af ALDE-gruppen i Parlamentet

reglerne overholdes. Som han sagde: ”Man kan ikke have byggekontrollanter fra Portugal til at kontrollere forholdene på en byggeplads i Bonn”. Lambsdorff kan ikke se formålet med at undtage flere sektorer eller områder (fx sundhed), og han mener, at positivlisten vil hindre væksten. Det kan ifølge Lambsdorff ikke forudsiges hvordan udviklingen i de forskellige sektorer vil være. Ligeledes vil nye sektorer formentlig vokse frem.

Flere af MEP’erne fra de nyeste medlemslande påpeger nødvendigheden af Servicedirektivet, så deres virksomheder har mulighed for at vokse. Flere beskylder desuden de MEP’er fra de ældre medlemsstater, der er imod Kommissionen forslag, for protektionisme, da de blot ønsker at beskytte deres egne virksomheder.

Som en MEP’er fra et nyt medlemsland udtrykker det, er det generelt positivt, at det diskuteres, *hvordan* der kan skabes et Indre Marked for Tjenesteydelser og ikke, om der overhovedet skal skabes et. Han fremførte, at der er en truende ”deadline”, inden Europa bliver overhalet af globaliseringen. Hvis der ikke vedtages et Servicedirektiv, vil det sorte marked for tjenesteydelser vokse i hele EU. Det bliver også et problem for de ældre medlemslande, da det sorte marked vil vokse ind over grænserne.

Den kristendemokratiske Othmar Karas³⁶ påpeger i den forbindelse, at det er de små og mellemstore virksomheder (SMV), der skal have gavn af Servicedirektivet. Det er dem, der ansætter flest i servicesektoren, og med Servicedirektivets oprindelseslandsprincip får SMV’erne mange nye muligheder.

De små og mellemstore virksomheder tror ikke på Servicedirektivet.

Karas’s udsagn er SMV’erne ikke selv enige i. I forbindelse med en minihøring den 30. marts 2005, som Økonomi- og Valutaudvalget afholdt, fremførte en repræsentant for SMV’erne nemlig, at de ikke umiddelbart kan se de store muligheder i Servicedirektivet. Deres vurdering er, at det primært ville komme de store selskaber til gode.

Det videre arbejde

Gebhardt offentliggør efter planen anden del af sin rapport senest den 24. maj, herefter skal begge delrapporter diskuteres i Udvalget for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse. Gebhardts rapport og ændringsforslagene fra medlemmerne af udvalget skal derpå diskuteres på udvalgsmøder i juni, juli og september, med endelig afstemning i hele Parlamentet ved Plenar-samlingen den 24. – 27. oktober 2005.

Det forventes, at Kommission først efter denne første behandling i Parlamentet vil komme med det reviderede forslag, regeringslederne pålagde dem at udarbejde.

---

³⁶ Othmar Karas er østrigsk kristendemokrat og medlem af EPP-gruppen i Parlamentet. Han er suppleant i Udvalget for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse

KORTE MEDDELELSER

EU bookshop

EU har lanceret en ny elektronisk ”boghandel”, hvor både bøger, rapporter og undersøgelser er tilgængelige. Nogle publikationer skal bestilles og sendes direkte til modtageren, mens andre publikationer kan downloades. Nogle publikationer er gratis, mens andre kan købes.

Besøg EU’s elektroniske boghandel på: <http://bookshop.eu.int/>

Det Europæiske Rumforskningsagentur

Til information har European Space Agency/ESA en portal, som dækker emner, der kan være af interesse for naturfagslærere: Europa fra rummet, global forandring mm.

Besøg European Earth Observation på: <http://www.eduspace.esa.int/>